

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande
Datum
2025-07-08

1 (7)

Diarienummer
3733-2025

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi, KN2025/00895

Er beteckning: KN2025/00895

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten (Länsstyrelsen) tillstyrker att bestämmelserna om tillståndsförfarande i förnybartdirektivet bör genomföras i respektive sektorslagstiftning och anpassas till befintliga regleringar.

De olika tidsfristerna för ärenden inom förnybar energi startar när ansökan bedöms fullständig av den behöriga myndigheten. Den behöriga myndigheten ska bekräfta en ansökans fullständighet inom 45 dagar från det att ansökan mottagits. Det är oklart vad som avses med fullständig ansökan och det framgår inte av direktivet.

Länsstyrelsen anser att det föreligger svårigheter med att avgränsa miljökonsekvensbeskrivning (MKB) i den initiala prövningen av ärende för förnybar energi så att den inrymmer alla effekter som verksamheten och dess följdverksamheter kan medföra. Det kommer kräva en betydligt mer omfattande MKB i det första tillståndsärendet om det ska säkerställas att alla följdverksamheters effekter också inryms. Länsstyrelsen ser därför en risk att prövningen blir mer omfattande och mer tidskrävande.

Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att dessa bestämmelser är kompatibla med övrig ny lagstiftning och propositioner, ex. En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98) samt Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet (Prop. 2024/25:153).

2.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

Av 12 kap. 6 § miljöbalken, tredje stycket, framgår att en verksamhet eller åtgärd som skall anmälas för samråd får påbörjas tidigast sex veckor (42 dagar) efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat.

Länsstyrelsen anser att tidsfristen om 6 veckor ska gälla även för ärenden som rör förnybar energi och förstår inte syftet med införandet av den nya paragrafen 8a i förordningen om anmälan för samråd (1998:904). Att införa två så snarlika tidsfrister som skiljer endast 3 dagar blir verkningslöst.

7. Tidsfrister för tillståndsförfaranden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

7.5 Tidsfrister för ärenden om installation av solenergiutrustning på byggnader

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen att endast ansökningar som avser solenergianläggningar med en installerad effekt som understiger 11 kilowatt ska omfattas av fyra veckorsfristen samt att åtgärder som rör historiskt kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen undantas.

Då det är fråga om genomförande av ett direktiv avstyrker Länsstyrelsen inte de föreslagna ändringarna i övrigt, men vill poängtera att de ändringar som införs i plan- och bygglagen (2010:900, PBL) som innebär att en ansökan ska anses beviljad om nämnden inte fattar beslut inom de angivna tidsfristerna är ett nytt inslag i PBL. Det förhållandet att lov i sådana fall kommer att meddelas utan prövning kan leda till att olämpliga åtgärder får genomföras. Det är tänkbart att det är de komplicerade ärendena som kommer att ta längre tid att handlägga. Genom förslagen införs nya tidsfrister som skiljer sig från de idag gällande i PBL. Länsstyrelsen ifrågasätter inte att det är angeläget med en snabb hantering av dessa ärenden, men det kan innebära att andra ärenden, som inte är mindre brådskande, får stå tillbaka.

PBL är en komplex lagstiftning där många specifika åtgärder är specialreglerade. Ändringar har införts eftersom sedan lagen kom

2025-07-08

till. De nu aktuella förslagen kommer medföra ytterligare åtgärder som kommer att handläggas enligt särskilda bestämmelser. Länsstyrelsen anser att lagstiftningen i och med detta blir alltmer svår att överblicka.

7.8 Tidsfristen börjar gälla när ansökan är fullständig

I promemorian framgår att det huvudsakliga syftet med bestämmelsen om att den behöriga myndigheten ska bekräfta ansökans fullständighet är att bestämma ett startdatum för tidsfristerna. Skyldigheten att bekräfta en ansökans fullständighet inom 45 dagar utgör således första steget i det påskyndande förfarandet för utbyggnaden av förnybar energi. Det bör förtydligas vad som avses med fullständig ansökan.

Tidsfristerna är en förmån för sökanden och för att dessa ska gälla behöver sökanden i tillståndsansökan beskriva på vilket sätt ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. En ansökan är inte fullständig förrän den innehåller den information som krävs för att prövningsmyndigheten ska kunna ta ställning till vilken tidsfrist som gäller för prövningen.

8. Den specifika miljöbedömningen av verksamheter och åtgärder för förnybar energi

8.1 Den specifika miljöbedömningen ska utföras i ett enda förfarande och omfatta alla relevanta bedömningar

Direktivet föreslår att om det har gjorts en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt miljöbalken, som omfattar den verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som tillståndsprövas enligt lagen om kontinentalsockeln, lagen om vissa rörledningar, lagen om Sveriges ekonomiska zon, naturgaslagen eller ellagen, krävs det inte att det görs en ny specifik miljöbedömning i tillståndsförfarandet enligt de lagarna.

Ur ett helhetsperspektiv kan det vara fördelaktigt att ta fram ett gemensamt underlag för bedömningar som berör samma projekt, t.ex. vindkraft med tillhörande ledningar för att möjliggöra genomförandet av samtliga nödvändiga verksamheter i en satsning på förnybar energi. Förnybara projekt med omfattande följdverksamheter sätter dock stora krav på MKBns omfattning under den initiala prövningen. Förslaget förutsätter också att

2025-07-08

prövningsmyndigheterna för de olika tillstånden är eniga om omfattningen av den specifika miljöbedömningen för att möjliggöra effektiva prövningsförfaranden.

Länsstyrelsen anser att det föreligger svårigheter med att avgränsa MKBn i den första prövningen så att den inrymmer alla effekter som verksamheten kan medföra, inkluderat dess följdverksamheter. Det kommer medföra en betydligt mer omfattande MKB i det första tillståndsärendet om det ska säkerställas att alla följdverksamheters effekter också inryms. I dagsläget hanterar prövningarna inte följdverksamheter enligt förslag i direktivet då det kan vara svårt att på ett uttömmande sätt beakta följdverksamheter vid framtagandet av MKB. Med den föreslagna förändringen kommer dessa att behöva beaktas i miljöbalksprövningen. Länsstyrelsen ser därför en risk att miljöbalksprövningen blir mer omfattande och således mer tidskrävande.

En fördel med att sampröva verksamheter vid första prövningen kan vara att verksamheternas kumulativa effekter blir enklare att beakta i de fall att följdverksamheternas inkluderas.

8.3 Länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning

Av direktivet följer att länsstyrelsens bedömning ska göras bindande för prövningsmyndigheten och att det endast i undantagsfall ska begäras kompletteringar eller utökning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Prövningsmyndighetens roll bör tydliggöras i samrådsförfarandet då direktivet inte ska vara ett hinder för prövningsmyndighetens möjlighet att begära information som är av relevans för slutsatser om betydande miljöpåverkan.

Att länsstyrelsens bedömning av omfattningen i en MKB som grund för den fortsatta miljöbedömningen ska vara bindande för prövningsmyndigheten riskerar att förlänga handläggningstiden för ett antal ärenden. Det är av stor vikt att behörig myndighet har möjlighet att begära in underlag som bedöms nödvändigt för att fatta beslut i ett ärende. Om prövningsmyndighetens möjligheter att kräva in underlag inskränks riskerar fler ärenden att avvisas. Avvisning är ett beslut som direkt medför att processen fördröjs och att verksamheterna behöver börja om från början igen.

Då länsstyrelsen är beslutande myndighet om betydande miljöpåverkan bör prövningsmyndighetens roll klargöras i

2025-07-08

samrådsförfarandet samt beslut om betydande miljöpåverkan för att uppnå direktivets syfte om att effektivisera tillståndsförfaranden för projekt för förnybar energi.

9. Förnybartdirektivet förutsätter ett mer effektivt avgränsningssamråd

9.1 Underlaget ska ges in till och bedömas av länsstyrelsen innan avgränsningssamråd inleds

Enligt förslaget ska länsstyrelsen ska bedöma huruvida underlag inför samråd är tillräckligt. Vi vill belysa utmaningar med de verksamheter som genomför kombinerade undersöknings- och avgränsningssamråd då verksamhetsutövaren inte vet med säkerhet vilken omfattning som är aktuell eller exakt hur den planerade verksamheten ska utformas. Det bör tydliggöras både för verksamhetsutövaren och länsstyrelsen hur bedömningen av samrådsunderlag ska ske för att möjliggöra en effektiv process. Det bör också tydliggöras hur länsstyrelsens ansvar förändras i och med förslaget inom samrådsförfarandet och huruvida mer resurser och annan kompetens förväntas.

9.2 Det ska ställas högre krav på det underlag som tas fram inför avgränsningssamråd

Länsstyrelsen ser inte hur förslaget förbättrar systemet men anser att det tydligare borde framgå att länsstyrelsen ska ha möjlighet att begära kompletteringar i de fall då samrådsunderlag saknar uppgifter som behövs för att bedöma vilken omfattning och detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen ska ha.

Länsstyrelsen tillstyrker förtydligandet om innehåll i samrådsunderlaget som föreslås i ändring av miljöbedömningsförordningen.

10. Artskydd och verksamheter och åtgärder för förnybar energi

10.1 Verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse

Länsstyrelsen vill även här understryka att den snabbare process som direktivet föreslår inte är till artskyddet eller naturvärdenas fördel. Ofta är utredningar för arter och naturvärden omfattande och utförs i flera steg. Det kan föreligga risk att säkerställa att en fullgod utredning görs i provningar för förnyelsebar energi vilket kan resultera i ett svagare artskydd.

Vattenförvaltningsförordningen

I förslaget om ändring i vattenförvaltningsförordningen föreslås att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska presumeras tillgodose ett allmänintresse av större vikt vid tillämpning av 4 kap. 12 § i den förordningen. Presumptionerna ska kunna motbevisas om verksamheten eller åtgärden har en betydande miljöpåverkan.

Det framgår inte tydligt hur detta kan motbevisas. Det finns anläggningar för förnybar energi som inte tillgodoser ett allmänintresse av större vikt. Framför allt i förhållande till hur stor miljöpåverkan en mindre anläggning kan innebära. Det behövs alltså en rimlighetsavvägning för vilka typer av anläggningar som kan antas tillgodose ett allmänintresse av större vikt. Det behövs också ett fungerande system för hur presumptionen motbevisas så att det inte tar onödigt mycket viktig arbetstid i anspråk.

10.2 En verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska inte anses avsiktligt störa eller döda skyddade arter

Förslaget innebär att Länsstyrelsen i provningar för förnyelsebar energi ska bedöma påverkan på arter på populationsnivå. Vissa arter har strikt skydd och får enligt tidigare praxis inte bedömas på populationsnivå. Länsstyrelsen ser ett behov av tydlig vägledning inför bedömningen då vi i upplever utmaningar inom exempelvis avvägningen mellan ekonomiska intressen och artskyddet samt definitionen av betydande negativa följder.

Länsstyrelsen vill också påpeka att det saknas beskrivning av alternativ till förslagen i direktivet. Utöver motivering om att förslagen måste genomföras för att uppfylla direktivets syfte bör det

2025-07-08

finnas resonemang om alternativa förslag och införande av bestämmelser som uppnår direktivets syfte där artskyddet inte påverkas i lika stor utsträckning.

De som medverkat i beslutet

Beslut om yttrande har fattats av länsråd Lars Lustig med miljöhandläggare Olle Hildingsson som föredragande.

Kopia till

kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

johan.malinen@regeringskansliet.se